

царе до 1393. Подъ Трапезица стърчатъ остатъците на църквата Св. Димитъръ, въ която сж се коронясвали старитъ български царе, а край рѣката, въ днешната „долня махаца,“ е църквата Св. 40 мъченици, съградена въ 1230 год. отъ Ив. Асѣня II въ паметъ на побѣдата му надъ гърцитъ при с. Клокотница¹⁾. Въ тази църква, която е била обърната отъ турцитъ въ джамия, има любопитни старини. Покривтъ е подпрѣнъ отъ 6 стълба, на които има издълбани надписи. На втория отъ дѣсната страна има написано по гръцки нѣщо за българския князь отъ IX вѣкъ Мортагъ-ханъ (Мортагонъ, Омортагъ); на другия пъкъ стълбъ се чете надписъ на старо-български за битката на Ив. Асѣнь II при Клокотница и за съграждането на църквата.

До XII вѣкъ първо мѣсто въ коритото на р. Янтра е заемалъ градътъ Никюпъ²⁾. Отъ тогава, обаче, до падането на Търновското българско царство въ 1313 год., прѣзъ врѣме на турското робство, та и сега Търново заема първо мѣсто. Въ него за пръвъ пътъ, въ 1879 година, се събра учрѣдителното Народно Събрание, което нареди основния законъ — Конституцията, по която се управлява нашето княжество. Тукъ се избра първиятъ български князь Александъръ Батембергъ; оттукъ се провъзгласи съединението на сѣверна и южна България и тукъ се избра сега царстващиятъ князь.

И днесъ Търново не е загубило отъ значението си като градъ съ минало, настояще и бъдеще. Построенитъ надъ рѣката Янтра нѣколко моста, прокопанитъ подъ цѣлия градъ тунелъ, прокараното шосе прѣзъ Св. Гора, обрасла юго-источния склонъ надъ Янтра, хубавитъ училищни и казармени постройки, — правятъ отъ този градъ единъ истински уникумъ, както се изразява Иречекъ. Сега той е свързанъ чрѣзъ желѣзница почти съ всички голѣми градове по сѣверна-България. Когато мине прѣзбалканската линия, тогава значението на Търново и като важенъ търговски центръ ще порасте още по-вече.

¹⁾ Това село се намирало въ Хасковско. Днесъ на негово мѣсто е с. Семидже

²⁾ Днешното с. *Никюпъ*, 3 часа на сѣв.-зап. отъ Търново. И до днесъ тамъ стърчатъ още паметници, които говорятъ за миналата му слава.